یادداشت

موانع ورود سرمایه به صنعت غذا

حمیدرضا موثقی
فعال صنعت چای

سرمایه‌گذاران در حال حاضر برای ورود به صنایع مختلف از جمله صنعت غذا مردد هستند، زیرا ورود سرمایه‌های جدید به این صنعت تا حد زیادی منوط به احیای برجام و روشن شدن آینده اقتصادی و سیاسی کشور است. در حال حاضر سرمایه‌گذاران در وضعیت کنونی، روابط پرچالش ایران با سایر کشورها دید روشنی از آینده سرمایه‌گذاری خود ندارند این در حالی است که برنامه‌ریزی و تدوین هر نقشه راه نیازمند آینده روشن است.

یکی از موضوعات بسیار مهم برای سرمایه‌گذاری در صنعت غذا، معضل صادرات است که در صورت باز شدن راهای صادراتی می‌توان در مسیر ثبت تقاضای مناسب، فروش محصول، کسب درآمد برای تولیدکنندگان و همچنین سودآوری برای تولید گام برداشت. این در حالی است که اگر وضعیت با همین روند پیش رود، سرمایه‌گذاری‌های فعلی نیز با چالش جدی مواجه می‌شوند، این در حالی است که چالش‌های کلان اقتصادی کشور را نیز باید به مشکلات موجود در حوزه بین‌الملل و صادرات افزود.

هزینه‌های تولید تحت تاثیر افزایش نرخ ارز روند رو به رشدی را تجربه می‌کنند و این در حالی است که میزان مصرف و تقاضا با کاهش قدرت خرید خانوار کاهش یافته است، نتیجه این امر در تعطیلی کارخانه‌های تولیدی و خروج سرمایه از کشور قابل مشاهده است. مقررات دست‌وپاگیر، بوروکراسی پیچیده اداری، قوانین نادرست مالیاتی، بیمه‌ای و بانکی فضای کسب‌وکار در ایران را دشوار کرده‌اند. همچنین تصمیمات خلق‌الساعه حوزه تولید و سیاست‌های کوتاه‌مدت که به سرعت تغییر می‌کنند از جمله چالش‌های مهم تولیدکنندگان فعال در این حوزه به حساب می‌آید. معضل‌های نامبرده بازار کالاهای داخلی را مختل کرده و خسارت و آسیب بسیاری را به تولیدکنندگان وارد کرده است. در این بین ریسک‌های بالای سرمایه‌گذاری در صنعت کشاورزی باعث بروز مشکلاتی در صنعت غذا نیز شده است. کاهش نهاده‌های تولیدی، خشکسالی، مشکلات جوی، افزایش هزینه‌های تولید مانند سم، کود و بذر، رشد هزینه‌های حمل نه تنها ورود سرمایه‌های جدید را تهدید می‌کند بلکه به خروج سرمایه نیز دامن می‌زند.

امروز هزینه‌های تولید در صنعت غذا تحت تاثیر نرخ تورم عمومی کشور، رشد روز افزون بهای دلار و نهاده‌ها قرار دارد، همچنین افزایش دستمزد کارگران و هزینه‌های انبارداری مخارج تولیدکنندگان را بالا برده است.

تغییر کاربری زمین‌های کشاورزی در بخش‌های مختلف به دلیل رشد قیمت زمین و کاهش هر ساله سطح زمین‌های زیر کشت باعث کمبود مواد اولیه کشاورزی برای صنعت غذا شده است که در کنار سایر چالش‌ها ورود سرمایه‌های جدید را به این صنعت تهدید می‌کند. با توجه به ضرورت گسترش صنایع غذایی در کشور اما سرمایه‌گذاری در این صنعت جذابیت ندارد.

دلایل افت و خیز قیمت رب گوجه‌فرنگی در بازار

سعیده‌نبی‌زاده: جهش قیمت رب گوجه فرنگی در نیمه دوم سال ۹۷ اتفاق افتاد و قیمت این کالا در بازار به طرز چشمگیری افزایش یافت؛ به طوری که قیمت هر قوطی ۹۰۰ گرمی رب در مقاطعی تا ۲۴ هزار تومان افزایش یافت. در پی این جهش قیمت، مصرف رب گوجه فرنگی در بین عموم مردم کاهش یافت و حتی مردم به طبخ غذاهایی روی آوردند که نیاز به رب گوجه فرنگی نداشت. اما با گذشت مدتی دوباره قیمت رب گوجه فرنگی سیر نزولی به خود گرفت و بهای آن در بازار تعدیل شد و تقریبا به روال منطقی برگشت. اما ظاهرا قصه گرانی رب گوجه فرنگی در سال جاری نیز در حال تکرار است و گشت و گذار در بازار از روند افزایشی این کالا حکایت دارد. به طوری که دوباره طی هفته‌های اخیر شاهد رشد بی‌رویه قیمت رب گوجه فرنگی بوده‌ایم. طبق اعلام اتحادیه بنکداران مواد غذایی، قیمت رب گوجه فرنگی از ابتدای سال جاری تاکنون حدود ۶۰ درصد افزایش یافته است. اگرچه برخی اظهارات حاکی از آن است که طی هفته‌های گذشته، افزایش قیمت گوجه فرنگی در بازار موجب شده تا قیمت رب گوجه‌فرنگی نیز با افزایش روبه رو شود، اما در واقع عوامل دیگری از قبیل افزایش قیمت مواد مصرفی مانند ورق‌های گالوانیزه، شیشه و کارتن، افزایش قیمت بذر، افزایش دستمزد کارگر، صادرات گوجه فرنگی و همچنین کاهش تولید گوجه فرنگی به علت کم آبی و گرما نیز بر رشد قیمت رب گوجه فرنگی تاثیرگذار بوده و باعث افزایش هزینه تولید رب گوجه فرنگی شده است.

▪دلایل کاهش تولید گوجه فرنگی

به گزارش «دنیای اقتصاد» در این میان مسوولان ذی‌ربط درخصوص عوامل اثرگذار بر کاهش تولید گوجه فرنگی می‌گویند: طی دو سال اخیر، قیمت گوجه فرنگی برای تولیدکنندگان توجیه اقتصادی نداشته و همین امر منجر به کاهش چشمگیر سطح زیر کشت و کمبود گوجه فرنگی شده است. به گفته آنها امسال کاهش سطح زیر کشت و به تبع آن افت تولید در واحد سطح، قابل توجه بوده که همین امر منجر به ناموزانی عرضه و تقاضا و در نهایت افزایش قیمت شده است. پیمان عالمی، سرپرست نظام صنفی کشاورزی و منابع طبیعی درخصوص دلایل کاهش تولید گوجه فرنگی معتقد است: طی سنوات گذشته، قیمت گوجه فرنگی جوابگوی هزینه‌های تولید نبوده است. به طوری که در شرایط فعلی کارخانه‌ها هر کیلوگرم گوجه فرنگی را با نرخ ۲ هزار و ۹۰۰ تومان از کشاورز خریداری می‌کنند و با توجه به آنکه قیمت تمام شده بالاتر از این رقم است، عرضه محصول با نرخ فعلی برای کشاورز صرفه اقتصادی ندارد و از این رو رغبتی برای تولید ندارد.

▪راهکاری برای افزایش تولید

در این میان مسوولان وزارت جهاد کشاورزی و برخی کارشناسان، افزایش سطح زیرکشت را راهکاری برای حل این مساله و تامین گوجه فرنگی در بازار می‌دانند و بر این باورند که از این طریق امکان مدیریت تولید و بازار وجود خواهد داشت. به این معنا که با اجرای کشت قراردادی، تولیدکننده می‌تواند با آسودگی خاطر به تولید ادامه دهد و کشت قراردادی راهی برای تعادل قیمت گوجه فرنگی در بازار است. نکته قابل توجه آن است که در سال جاری با وجود کاهش میانگین تولید گوجه فرنگی در واحد سطح، قیمت برای کشاورزان رضایت بخش نبوده است. این در حالی است که به گفته صاحب‌نظران حداقل ۲۰ درصد سود برای کشاورز جوابگوی هزینه‌های تولید خواهد بود، اما اختلاف چندبرابری قیمت از مزرعه تا سفره، ناشی از سودجویی واسطه‌ها و دلالان است که متاسفانه این فاصله افزایش چندبرابری قیمت از مزرعه تا سفره تاکنون کنترل و برطرف نشده است. بر اساس این گزارش، عرضه مستقیم کالا و فروش بدون واسطه راهی است که همواره از سوی کارشناسان برای کنترل بازار و پایان دادن به این مشکلات مطرح می‌شود. به عقیده آنها هر از گاهی بازار محصولات کشاورزی از جمله گوجه فرنگی با نابسامانی و آشفتگی روبه رو می‌شود که ضرر و زیان تولیدکننده و مصرف کننده‌ها را به همراه دارد، در حالی که با اجرای کشت قراردادی و انعقاد قرارداد کشاورزان با کارخانه‌های تولید رب گوجه فرنگی و اطلاع از قیمت محصول در زمان کشت، دیگر شاهد کمبود یا مازاد محصول نخواهیم بود.

▪صادرات بی موقع گوجه فرنگی

در همین حال کاهش صادرات گوجه فرنگی به عنوان یکی دیگر از راهکارها برای کنترل قیمت گوجه فرنگی در بازار عنوان می‌شود. در همین رابطه قاسمعلی حسنی، دبیر اتحادیه بنکداران ضمن تایید این موضوع و با اشاره به دلایل افزایش قیمت رب می‌گوید: صادرات این کالا موجب افزایش قیمت در بازار داخل شده است. با توجه به اینکه صادرات سود بیشتری برای تولیدکنندگان نسبت به عرضه در بازار داخلی دارد، تولیدکنندگان تمایل بیشتری نسبت به صادرات این گونه کالاها به خارج از کشور دارند. البته کارشناسان اقتصادی معتقدند با توجه به رقابت‌های شدید در بازار جهانی برای فروش کالا و خدمات، کمتر کشوری بازار صادراتی خود را برای کاهش قیمت‌ها در داخل به رقبا واگذار می‌کند. نایب رئیس کمیسیون اقتصادی اتاق اصناف تهران نیز در این باره می‌گوید: موافقت مسوولان وزارت صمت و وزارت جهاد کشاورزی با صادرات بی‌موقع و بدون کارشناسی، باعث کمیابی گوجه و افزایش قیمت رب گوجه فرنگی شد. ضمن اینکه خشکسالی و سرمازدگی موجب شد تا امسال گوجه فرنگی به اندازه کافی برداشت نشود. حسین مصطفی‌زاده افزود: قیمت رب گوجه‌فرنگی در حالی بارشد ۶۰ درصدی مواجه شده است که این افزایش همچنان با سرعت بالایی ادامه دارد و اگر مردم مصرف خود را کنترل نکنند، قیمت آن بیش از این افزایش خواهد یافت.

▪ممنوعیت صادرات گوجه‌فرنگی بوته‌ای

در چنین شرایطی دبیر سندیکای صنایع کنسرو ایران نیز از دولت خواسته که صادرات گوجه فرنگی بوته‌ای که در کارخانه تبدیل به رب می‌شود را ممنوع کند، اما در عین حال گفته است که تولیدکنندگان با صادرات گوجه فرنگی گلخانه‌ای مشکلی ندارند، چرا که به دلیل گرانی این محصول امکان تبدیل آن به رب گوجه نیست. بنا به گفته سید محمد میررضوی به دلیل اینکه رب گوجه طی سال‌های گذشته افزایش قیمت چندانی نداشته، اکنون گرانی آن بیشتر از سایر محصولات کنسروی خود را نشان داده است. از طرف دیگر سال گذشته به دلیل تمدید مقطعی صادرات، صادرات رب گوجه به درستی انجام نشد و مقدار زیادی رب در کشور ماند. بنابراین انتظار می‌رود صادرات رب گوجه فرنگی ممنوع نشود، چون هم به کارخانه‌ها و هم به کشاورزان لطمه وارد می‌شود. دبیر سندیکای صنایع کنسرو ایران در حالی این مطالب را عنوان کرده است که در حال حاضر صادرات رب گوجه فرنگی آزاد است. ستاد تنظیم بازار در اردیبهشت ماه سال جاری، اعلام کرد که صادرات رب گوجه تا اطلاع ثانوی آزاد است. در همین راستا سالانه بین ۵۰۰ تا ۶۰۰ هزار تن رب گوجه فرنگی در کشور تولید می‌شود که ۳۰۰ هزار تن آن به مصرف داخلی می‌رسد و بر اساس آمار جهانی، ایران جزو ۱۰ تولیدکننده اول رب گوجه فرنگی در جهان است.

▪استمرار و پایداری در تولید

درمجموع، در سال جاری کشت گوجه فرنگی تحت تاثیر بازار فروش محصول در سنوات گذشته که مطابق میل کشاورزان نبود، افت چشمگیری را تجربه کرد که نتیجه آن کمبود تولید و عرضه در بازار بود. در مقابل، مازاد تولید محصول هم بازار را تحت تاثیر قرار می‌دهد. به طور نمونه طی برخی سال‌ها تولید گوجه فرنگی به حدی زیاد بود که ارزش جمع‌آوری محصول را به دلیل پوشش ندادن هزینه‌ها نداشت و درنهایت همین امر ضربه سنگینی را به بخش تولید وارد کرد. به طوری که برای بسیاری از کشاورزان، امکان کشت مجدد وجود نداشت.

خبر

در نخستین جشنواره روابط عمومی و مسوولیت اجتماعی محقق شد

کسب نشان عالی و ۵ ستاره مسوولیت اجتماعی توسط پگاه

دنیای‌اقتصاد: شرکت صنایع شیر ایران (پگاه) در نخستین دوره «جشنواره روابط عمومی و مسوولیت اجتماعی» نشان عالی ۵ ستاره مسوولیت اجتماعی و لوح تقدیر این جشنواره را دریافت کرد. در مراسم پایانی این جشنواره که ۲۶ مهر ۱۴۰۰، در مرکز همایش‌های بین‌المللی صداوسیما برگزار شد، از برگزیدگان این جشنواره، تقدیر و این نشان به حمیدرضا طهماسبی‌پور، مدیر روابط عمومی و امور بین‌الملل صنایع شیر ایران (پگاه)، اعطا شد. شرکت صنایع شیر ایران با برند ملی «پگاه» در طول یکسال اخیر با مشارکت تمام شرکت‌های تابعه خود به صورت هماهنگ حدود ۱۸ رویداد متنوع را تعریف و اجرا کرد که به واسطه فعالیت‌های فراتر از منافع سازمانی و وظایف قانونی منتخب این رویداد شد. نخستین دوره جشنواره روابط عمومی و مسوولیت اجتماعی، با هدف ارتقای فعالیت در سازمان‌ها و شرکت‌ها، تقویت مولفه‌هایی همچون پاسخگویی اجتماعی، بهبود تعامل با ذی‌نفعان داخلی و خارجی، پایداری فعالیت‌های مسوولیت اجتماعی و نگاه فراتر از کمک‌های خیریه‌ای، برگزار و به ارتباط بین روابط‌عمومی و حوزه CSR توجه شد. در ارزیابی‌ها، تعامل هدفمند، ساختارمند و روشمند با ذی‌نفعان مختلف سازمان و پیاده‌سازی الگوهای بین‌المللی در فضای کسب و کار، مدنظر قرار گرفته و فعالیت‌های مسوولیت اجتماعی ارزیابی شد. پیشینه حدود ۷ دهه فعالیت شرکت صنایع شیر ایران نشان می‌دهد که «خانواده بزرگ پگاه» افزون بر ایفای تعهدات اجتماعی هر زمان که جامعه نیاز داشته به ایفای نقش خیرخواهانه خود پرداخته است.

ثبات قیمت گوشت گوسفندی در یک ماه گذشته

دنیای‌اقتصاد: رئیس اتحادیه فروشندگان گوشت گوسفندی تهران از ثبات قیمت گوشت قرمز در یک ماه گذشته در پی کاهش صادرات دام زنده خبرداد. علی‌اصغر ملکی، افزود: شقه بره ماده گوشت گوسفندی ۱۱۰ هزار تومان به دست فروشنده می‌رسد و واحد صنفی با اعمال سود ۱۰ درصدی گوشت بدون دنبه را در اختیار مشتری می‌گذارد. ملکی ادامه داد: گوسفند شیشک با وزن ۲۰ کیلوگرم حدود ۱۱۵ تا ۱۲۰ هزار تومان به دست مغازه‌دار می‌رسد و واحد صنفی با اعمال سود ۱۰ تا ۱۲ درصدی آن را عرضه می‌کند. وی در خصوص عرضه گوشت گوسفندی با قیمت ۱۶۰ هزار تومان در برخی واحدهای صنفی افزود: این نرخ ران گوسفند است و مشتری دیگر خواهان قلوه‌گاه نیست به همین دلیل قیمت آن بالاست. وقتی مشتری فقط ران گوسفند را بخواهد قلوه‌گاه روی دست مغازه‌دار می‌ماند از این رو مغازه‌دار مجبور است ران را با قیمت بالا و قلوه‌گاه را با نرخ کمتر عرضه کند. رئیس اتحادیه فروشندگان گوشت گوسفندی با بیان اینکه دامدار در سال جاری به دلیل خشکسالی صحرا نداشت و علوفه گران شد، افزود: با وجود این شرایط، دام مورد نیاز کشور تا پایان سال تامین است.